

رمانی چارنووس و دنیای نادیار له زمانه وان رمانی خمانی و سهربوردی بگانداندا

دشاد کاوانی مانووس و خندگر.

پهشکی

رمانی چارنووس و دنیای نادیار، رمانکی خمانی کوردیی له پهنووسی رمانووسی گنج و بهتوانا ربهوار ولی کاوانی له دوو تووی (15) بش و کتایی و له (227) لاپه پکهاوو و هرهلم عوسمان په داچوونوی زمانه وان به کردوو وک یکهک له رمانه جوانه کانی سای (2021) چاپ و وشنندراو.

رمانی چارنووس و دنیای نادیار ناستکی بهرزی مخریفی نووسه نیشاندات که له زمانه یاری به گمانه ووی چیرک و سهربوردکانی کارکته ری سهره کی دکتله دژوار به گمانه ووی و فلاشباگ و له رهگای شه پهی هستی و له جوغزی دزیندوی دفته ری بیر وریه کانی دژوار لای تارای هاوسه ری پاهان وانی سهره کی ده بهته گمانه ووی سهره کی رووداو کانی ژبانی و سهرجم رووداو بهچووک و گره ره و کانی دیکه وک شرغی ده وری پووره ههنگی رمانه که ده دن. رمانی سهره که توو نه و رمانه نه که خویند به دواي خیان دا په لکه شه ده که نه کاتی خویند ویدا. نایشارمه و نه م رمانه شه له گمانه ده سته کی خویند ویدا خستمیه مزاق و له هره به شه کیدا تاروکای نه و نه م بوو بزانه له بهشی دواتر چی روو ده دات.

هه موو ده قه کی باش خای ده رهگای ره خند به سه ره خیدا واده کاته و، ره خندگر ناچار ده کات شووی له هه بکه شهت و به دواي سه ره داوکان و جوانیی و ناریشه و نهنگیه کانی بگمانه. له م سه نهگیه و گره که به چاوکی ره خندگرانه مافی چه ژورگرته که م رمانی چارنووس و دنیای نادیار ده م و.

چیرک و رووداوکان

چیرک و رووداو کانی ناو رمانی چارنووس و دنیای نادیار، باس له ژبانی گنه کی په نجوینی ده کات که به خویندنی پزیشکی له که لیژی پزیشکی زانکه ی سهله مانی روو له شاری سهله مانی ده کات، به نه م به سته خانوو کی چه له یکهک له گمانه کانی شار به کر ده گره ت،

لڼو ټووشی رووداو کی چاوڼوان نځکراو دښت به ټمټی کوشتن و فڼدانڼ خوارووی پیاوځک لښر نه می دوو می خانوو کی ټمټبار دځرت.

به یه ساځک یان کځمتر له زیندان دښاتځ سر، دواتر له رځگی کامځرای چاودځریو ټمټاوانی دښلمت و دادگا ئازادی دځکات، به م هځیشو ټووشی نځخشی دځروونی دښت و ساځانځک یادځوځریو کانی له بیر دځچټو.

تا ئځر به سرهاتځ زځر ئاسایه، بهام کځی چیر کی رووداو کان له بیر کځی رځمانځ فارسیه کان وځرگیراو و زځر به جوانی رځبوار به رگی کوردی کردځ ټمټ بهی، بهام خځزیا دځیتوانی چیر کځکانی نځو رووداو کان، هځقوځاوی کځمځگی کوردځواری دځبوون.

ټکنیک و بونیادی گڼانځو

ټکنیک و شځو و شځوازی بوونیادی گڼرانځووی رځمانځک، له ئاست کی زځر باش دایه و خاځی نیه له ټکنیک و گڼانځو رځمانی په ستم دځرنیزم، رځمانووس په یځوی سرځرجم بند ما و شځپځ هځستیځکان و فلاشاگ و گڼانځو و یاریکردن به کات و شوځن و زځمینځکانی نځو رځمانځک کی کردوو، له گځنجی ټی پاځوانځو دځستپځدځکات و به سرځردمی منداځی و نوسټالیژیای دژوار دځمانگځټو و دواتر له رځگای یاداشتځکان و گڼانځو کی کارځکتځری سرځکی. کځتا، سرځتا، ناوځند، کځتا. بهم جځر دوو گځووی سرځ کی دځکونځ بهرچاو، دژوار و دځفتځری یادځووی، کځمترین کات رځمانووس وځک گځو دځردځکوت ئمځش به باځادځستی نووسځر دځگځټو.

به گځووی گشتی تارایه و لاوځکیش ژمارځیهک هاوځی زیندانی دژوارن. بهمځش رځمانی چارځنووس و دونیای نادیار له ټکنیکو به هځز، هځرچځندځ رځمانووس رځچاوی لځژیکی گڼانځووی نځکردوو، یاخود دځستی به سرځردا نځشکاو، کځ زځرتیرین گڼانځووی رځمانځک له دانیشنځکی نانی به یانی یځک سځعاتی نځوان تارا و دژوار گځدارو ټو.

ناوځرک

رځمانی چارځنووس و دونیای نادیار ناوځو کځکی دځوځمځند و ټگځیشنځکی قووځی به کځمځگی کوردی و کځش هځنووکځیی کانی تاکی کورد هځیه. رځمانووس گځرځکیی ټی له رځگی دژواری پاځوانی رځمانځک ئاریش و سځختیځکانی تاکی کوردی نیشاندات. زځر به

دیقات و ورد پانچ دڙخات سار برین کان و لها تووان فم و باب تیان، رهه نندکانی ژیا نکر دنی کس کوردی ل رمان کوم رننگد دات و، لوان د رروناسی و یاسا، پزیشک، کلتور و خو اف، ئمان و چ نندین توو ری دیک گوهه ری ن و رمان کون. لگ گ و و و شدا رمانووس ل ه نند شو ن د ک و و ن و و ه و و ی ز ق و گ و و و، ب نموون ل لاپ (53) دت: خ ناسین و ی در زن کان ه نند سخت نی، تنها سرنج بد ل کاتی پک نین ب ب بوونی ه کارکی لژیکی ب دنگ کی برز قاقا پد ک ن، یان کاتک قس د کان دنگیان زر برز د ک ن و. ئم تکست ب ناسین و ی کسانی در زن هیچ بند مایه کی د روونی نی و م رج نی، ه موو ک سی قاقا ک شا و در زن بت، یان کسانی دنگ گ و و در زنبن. ئم روانین دوور ل زانستی د رروناسی ب کس در زن کان.

ل لا (88) دژوار ل زیندانی گ و رانی سلمانی کاتی ه و ا ی بتاوانبوونی خ ی ل نیو ش ودا ب تل ل ف ن ب باوکی دات و د نووس ت: ئ و ه و ا م ب باوکم گ یاند و نمد زانی سات چ نند، بام ش و داهاتبوو، باوکم ه نند پ ل ی بوو خرا تل ل ف نی دای د ست دایکم و بر و سلمانی ب ک و ت.

لر ش دوو پرسیار خ ی قیت د کات و، ئای ب م نیو ش و دژوار چن تل ل ف نی د ست ک و ت؟ ل کات کدا دژوار ب ندر او ک ل زیندانی گ و رانی سلمانی!، ئی باوکی دژوار ک ه و ا ک د بیست ب چی تا بیانی ن و و ستا ک د وام بب و و و ب سلمانی ب بک و و ت. راست ئ و د ت ئم خ ش و یستی باو ک ب کو، بام ئ گ ر باوکی ل نیو ش ودا ل پنجو ن و و ب ت سلمانی ش و ل کو د م ن و و؟ ب ئ و ی رمانووس شو نی مان و ی باوکی دژوار ئ و ش و و ئاشکرا بکات و ب ن زانرای د م ن و و، ب ی باشر و ابوو بنووس ت: باوکم ب یانی ک ی زوو بر و سلمانی ک و ت.

ه ر و ها ل لا (101) رمانووس رووداوی بیننی جن ک لای باپیری دژوار ک گ و و دژوار و ل سار زاری باپیری و نای جن ک د کات و د: من وام خ م اندبوو ئافر ت ک د بینم با ی ب ق د با ی پشیل ی ک بت، ... ئ و ی بینم زر جیاواز ه نند ک گ ت بوو ناچاری سار ب نکر د ن و د بووم. لر نووسر پچ وانی خورافی و ناکراوی جن ک د کات، چونک ل د رز مان و و تا ئ ستا ه موو ئ وانی ک خ یان ب پسپر و شارزا ل بواری جن ک ناسی داد ن، ه رگیز باسی ئ و یان ن کر دوو، جن ک خ ی ب ن و سار ش و ی مر ف، ئم خ س ت ب فیرشت ی ن و و ک جن ک، چونک جن ک ت نیا د چ ت

ناو جـستـی مـرـفـ، هـرگـیز ناچـتـ سـرـشـوـی مـرـفـ تـنـیا تـوانـای
ئـوـی هـیـ، خـی بـکـات بـ پـشـیلـ و سـگـ و مـار و ئـاژـی دیکـ، ئـگـر
بـت و جـنـکـ خـی دـرکـوـت ئـوـ رـگـزی جـنـکـ بـای زـر کـورتـر
لـ مـرـفـی ئـاسـای نـوـک کـگـتـر، بـم جـرـ بـ هـمـوـ پـوـرـکی
خـورـافـی و ئـفـسانـی گـدـراوـ لـسـر جـنـکـ، رـاسـتی و نـاـاسـتی
بوونی بـم جـرـ هـا تووـ.

لـ لا (17) داها تووـ، لـسـر زاری باپیری دژوار دـگـتـوـ کـ لـ
ئاـهـنـگـگـانی جـنـکانـدا، لـگـگـ جـنـکـکان لـ نیوـ شـودا خـریکی
ئاـهـنـگـگـان و کـ باخواردن بوون، هـرچـنـد مـژووی کـباب کـنـ ئـو
سـردـمـش دـگـتـوـ کـ باسی کردووـ، بـمـام جوانتر دـبوو لـگـگـ
جـنـکـکانـدا لـ بـی کـباب قـلیـ و گـشتـبرزانی بـکارهـنا بووایـ
فـلـکلـریتـر دـبوو، چـونـکـ کـباب خواردنـکی زـر شارستانـیـ.

لـ بـشـی (14) و لا (194 بـ 197) کـاتـک دژوار بـ یـکـم جـار لـ
ماـیـکی بـچـوـکی نوـدا لـ شاری سلـمانـی چـاوی هـدـنـت و هـشـی
دـگـتـوـ، بـ هـی نـخـشـی دـروونی و بیرچوونـو، بـشـک لـ
یادـوـریـکـانی لـدـستـداوـ. هـریـک لـ دایک و باوکی و کاک ئازاد
و هاوکار و دیبـر و فـاتـمـی ژنی ساـحـ، هـمـوویان بـیـکـوـ یـک
لـدوای یـک سـر دـخـنـ سـر نـخـشـکـ و یادـوـریـک و رـاسـتی
رووداوـکـانی بـ باس دـکـن، دواتر دکتـر هیوا بـوردی لـدـستـدانی
بـر و شـتـبوونی و نـخـشـیـکـی تـکـا بـ دژوار دـگـتـوـ، بـ
حـسـبی خـی دکتـر هاوکاری نـخـشـکـ دـکـات، بـمـام لـ باری دـروونی
هـر نـخـشـکی دـروونـدا، ناکـرـت تـ لـ یـک کات و بـ جارـک هـمـو
روانـیـنـ هـکـان و یادـوـریـک ناخـشـکـانی بـر بـهـنـیتـو و
هـکـانی بـ راسـت بـکـیتـو، دـبـت ئـمـ پـسـیـکی بـردـوامـی
پـراکـتیکی بـت نـوـک هـمـو شـتـک بـ نـخـشـکـ باس بـکـرـت، بـمـش
باری دـروونی نـخـشـکـ شـواوتر دـبـت.

زمان و رستـسـازی

رـمانـووس جـگـ لـ شـوـزاری خـی، شارـزایـیـکی باشی زمانـی شار و
شارـچـکـکان و هـز و شـوـزارـکـانی دیکـی کوردیـ، رـمانـکـی بـ
زمانـک و رـنووسـی و رـزمانـیـکی جوانی ئـدـبیـی کوردی
نووسیویـتـو.

تـنـیا لـ بـشـی (15) و لا (207) دژوار باسی باپیری دـکـات کـ هـرگـیز
بـ هـی شـرمـوونی گوـایـیـی ئـوـی وک نـوـیـک لا پـسـند نـبوو،
کـچی ئـامـزایـیـکی دیکـی دـم هـاـش و سـرـرـیـی خـشـوـستـو، بـیـ و
دـپـیـفـت: مـن باسی باوکی ئـو ئـامـزایـم نـکرد کـ ناوی سـردار

بوو. لږر رمانووس سړ لږ خوښه تر تېک ددات، ئايا سږدار ناوې
نامزاکه يې تې، يان ناوې ماميې تې، گږ سږدار مامې دژوار بېت،
دې بوايې بېم جږر بنووست: من باسې مام سږدارم نه کېد، که باوکی
ئو و نامزېم بوو. يان پېچېوانه کې يېم جږر دروست: من باسې
باوکی سږداري نامزاکم نه کېد.

نښانجام

رمانه کې يې کېکې لږ رمانه جوانه کاني کوردې، که لږ زمان و
ناوېک و شېواز و بونيادي رمانې هاوچېرخ لږ نه و ئې د بياتې
کوردیدا جگای خې گرتوو، هېو و ماندوو بووني رمانووسي پېو
ديار و هېرچېند رمانې چار نووس و دونيای ناديار کې مترین لای
لېکراو تېو، بېم نام ئېرخېانم که رمانه کې دې بېت رمانه کې
درې وشاو لږ ئې د بياتې کوردې دا.